

El Vilar

Avià

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Camí d'Avià a Vilamarí, El Vilar. 08610 AVIÀ. Zona Vilamarí
Emplaçament Al camí d'Avià a Vilamarí. Antic camí Ral d'Avià a Casserres.

Coordenades:

Latitud: 42.063774811343535
Longitud: 1.8306291186713965
UTM Est (X): 403252
UTM Nord (Y): 4657518

Classificació

Número de fitxa 08011 - 40
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XIV-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: La casa Vilar de Baix ha estat remodelada totalment exterior e interiorment durant l'any 2000.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: BPU i ZEA. POUM Avià, DOGC 12/07/2011
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 003A00045
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dg., 02/12/2001 - 01:00
Autoria de la darrera revisió: María del Agua Cortés Elía. OPC
Data de la darrera revisió: dt., 22/04/2025 - 14:04

Descripció

El Vilar és format actualment per un conjunt de tres cases i dos coberts que reben la denominació de Vilar de Dalt i Vilar de Baix, entre les quals passa el camí que mena d'Avià a Vilamarí. És molt possible que el topònim fou fruit d'un conjunt de cases ja existents al segle XIV, moment en que tenim la primera documentació que parla del lloc, encara que podria ser anterior. La casa més antiga és la que s'anomena actualment Vilar de Baix i on estaria ubicat un convent de monges al segle XIV. Es tracta d'una casa de planta quasi quadrada amb coberta a dues vessants, tancada pel costat sud per un baluard format per tres coberts amb la teulada a una vessant, i que li proporciona un aspecte singular i elegant. Els murs són de pedra de diferents tamanyes i amb les cantoneres de pedra escairada fins a la meitat de l'alçada total i, a partir d'aquí, de maó. Només una finestra té la llinda, ampitador i muntants de pedra, la resta de finestres i portes els tenen de maó i són de diferents tamanyes. A la façana nord es pot veure l'estructura de la casa abans de que s'aixequés la teulada ja que canvia el color del morter. La casa anomenada Vilar de Dalt és de finals del segle XVIII (en aquesta època rep el nom de Remats) i conserva una façana singular en que predomina la simetria. És de pedra barrejada, amb finestres, balcons i portes de maó disposats fent arc rebaixat i una motllura decorativa. Quan es va construir la casa actual als anys cinquanta, únicament es va conservar aquesta façana. En cap de les dues cases es conserven llandes amb data.

Observacions:

El Vilar de Dalt també ha rebut els topònims de "El Vilar de les Monges" (any 1433, Pergamí nº 7 de cal Mas), "mas Boxadera" al capbreu de Serrateix de 1729 (Arxiu Bisbat de Solsona). El Vilar de Dalt ha rebut també el topònim "Remats" (segle XVIII, Capbreu de Serrateix).

Història

El Vilar és una de les masies antigues del terme. La primera notícia històrica que hem trobat és del 4 d'abril de 1341, quan l'Abadessa Cília i la comunitat del monestir cistercenc femení de Sant Benet (que tenia seu a Berga des del 1338) compren el Mas Vilar, situat a la parròquia de Sant Martí d'Avià i que estava sota domini del monestir de Ripoll, a Elícsenda vídua de Jaume d'Olvàn, amb vinyes, terres, honors i possessions (RIU, 1966, p.14). El 1346 la comunitat estableix una vinya del mas del Vilar, en alou del monestir de Sant Benet de Berga, a Guillem de Guarans per 300 sous (pergamins de cal Mas). El 25 de juny de 1457, Mossèn Joan Berenguer de Torrents, prevere de Sant Martí d'Avià, compra a l'abadessa i al convent el mas del Vilar amb els seus honors, vinyes, horts, hortals, arbres i boscos per 48 lliures pagadores a cens anual (RIU, 1966, p. 37). Més endavant, al capbreu de Serrateix de 1729 s'esmenten com a terme els masos Ramats i Boxadera (abans anomenat Vila) als que pertanyia una terra anomenada "plana de les Monges", tot i que al mateix capbreu de 1701 consta amb el nom de Vilar propietat de Francesc Tord i Tord. Al Registro de Casas de Campo de 1856 (Arxiu Comarcal de Berga) torna a anomenar-se Vila i pertanyia a Francesc Tord i Tord de Berga, fins al 1879 en que ja es propietat dels germans Rosal i Cortina. Als hereus Rosal els hi va comprar el mas del Vilar l'actual propietari.

Bibliografia

CAPSADA, J. I VALL-LAMORA, R. (1990). Masies d'Avià. L'Erol, núm. 31, pàgs. 14-16. Àmbit de Recerques del Berguedà.

CORTÉS, M. del A. (1996). Història i tradició: l'inici de la història d'Avià. Ressò de Ressò, núm. 17, pàgs. 21.23. Ajuntament d'Avià.

RIU, M. (1966). Santa Maria de Montbenet. Notes documentals d'un antic monestir cistercenc de monges radicat a Berga. Edicions del Museu Municipal de Berga.

"Capbreu del monestir de Serrateix (1701)". Arxiu Bisbat de Solsona.

Pergamins de cal Mas d'Avià.

